СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 157. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 8. липня, 1929. VOL. XXXVII. No. 157. Jersey City, N. J., Monday, July 8, 1929. THREE CENTS.

ЦІЛОДЕННІ СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В НЮ ОРЛІЕНЗІ

ДВОХ УБИТИХ, СОТКИ РАНЕНИХ.

НЮ ОРЛІЕНЗ, 6. липня. — Підприємство „Поблик Сервіс Компані" пробувало нині розпочати наново рух трамваїв, котрих робітники вийшли оногдї на страйк. Се довело до заворушень між страйкарами й страйколомами, в котрих загинуло двох робітників, а сотки вийшли з лекшими й тяжчими ранами.

Коли страйкарі побачили, що страйколоми виводять возі зі шоп, вони заатакували скебів цеглами й камінням, хоча на кождім возі були полісмени й детективи. Вози вернулися до шапи з усіми вікнами вибитими, а коли вони пробували виїхати вдруге, страйкарі обкидали їх ще густіщим градом каміння й цегол. Тоді то впали стріли з возів і від них упало двоє людий між страйкарами.

Обурена сим товпа, котра доходила до кількох тисяч людий, напала на вози, побила їдучих у них людий, вдерлася відтак на маєток трамваєвого підприємства та підпалила трамваєві шопи. Коли пожарники надїхали, щоби гасити огонь, товпа не дала їм сього робити й шопи згоріли, спричинюючи підприємству шкоду на кількадесять тисяч долярів.

Зполудня міський уряд зажадав від підприємства перестати висилати вози, щоби не допустити до дальшого проливу крови, а рівночасно завізвав обі сторони до конференції для вирівнання непорозуміння.

КОНФЕРЕНЦІЯ В КРАВЕЦЬКІМ СТРАЙКУ

ОБІ СТОРОНИ ГОДЯТЬСЯ СКЛИКАТИ НОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ РОЗГЛЯНЕННЯ ЖАДАНЬ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 6. липня. — На зазив стейтового губернатора Рузвелта зїхалися до стейтового „капітолю" представники кравецьких юнїй та кравецьких підприємств, щоби пробувати найти спільний грунт, на якому можнаби покінчити страйк 30,000 нюйорських кравців.

Перші переговори були о стільки доспішними, що обі сторони згодилися зійтися в слідуючу середу на другу конференцію, на котрій уже мається розглядати причини страйку та домагання обох сторін.

Представники юнії заявили, що вони мають надію, що їм скоро вдасться довести до закінчення, хоча вони готові на довшу боротьбу.

ГУВЕР ОРГАНІЗУЄ ФАРМЕРСЬКУ РАДУ.

ПРИКАЗУЄ 6 ІМЕНОВАНИМ ЧЛЕНАМ ЗІБРАТИСЯ ДО 15. ЛИПНЯ.

ВАШИНГТОН, 6. липня. — Президент Гувер припоручив Александрови Легови, котрого він іменував головою фармерської ради, зібрати сю раду та укоиституватися до 15. липня.

Президент іменує до свого часу ще трох членів ради так, щоби вона мала 9 членів. Гувер думає, що рада моглаби почати свою працю вже від 1. серпня.

АРЕШТУЮТЬ ПРОГИБІЦІЙНИХ АГЕНТІВ ЯК УБИЙНИКІВ.

4 АГЕНТИ УБИЛИ 2 ФАРМЕРІВ.

ОКЛАГОМА СИТІ, Оклагома, 6. липня. — На домагання прокураторії задержано в тюрмі чотирох агентів прогибіції під закидом убийства двох фармерів. Між арештованими є начальник прогибіційної служби в повіті, котрий уже служив у тайній поліції федерального уряду 20 літ.

Арештовано їх через те, що агенти прийшли робити ревізії на фармі, не маючи на се варанту, через що фармері взяли їх за розбійників. Відтак один з агентів почав стріляти до фармера, коли сей ішов до агентів з піднятими вгору руками, щоби піддатися. Він згинув на місци; другий фармер, шваґер першого, дістав тяжкий постріл та помер у шпитали.

Довколичне населення сильно обурене сею подією.

НЕБУВАЛА СМЕРТЬ.

ЗАГИНУВ ПОПАРЕНИЙ КИПЯТКОМ ҐЕЙЗЕРА.

ЛИВИНГСТОН, Монтана, 6. липня. — У шпиталі Мамот у Єловстови Нешенел Парку помер Жорж Ландуа, редактор газети Ле Матен у Антверпії, в Бельгії.

Помер він наслідком попарень; підійшов він був з групою європейських редакторів до ґейзера Кесела саме в хвилі, коли сей мав почати свій вибух. Ґейзер вибух так несподівано, що Ляндуа в одну мить був увесь облитий кипятком.

НЕПОГОДА ЗАДЕРЖУЄ „ОНТИН" НА СХІДНІМ БЕРЕЗІ ЗАЛИВУ ГУДСОНА.

ШИКАҐО, 6. липня. — Шикаґовська газета Трибюн дістала від залоги літака „Онтин", що вибрався в дорогу до Берліна, бездротну телеграму, що непогода задержала літак на східному березі заливу Гудсона.

Летуни пробули ніч у пустарях.

ФАШИСТИ ВИСИЛАЮТЬ ДІТИЙ ДО ЛІТНИХ ТАБОРІВ В ІТАЛІЇ.

НЮ ЙОРК, 6. липня. — На кораблі Авґустус виїхало сьогодня до Італії 168 дітий італійських імігрантів, щоби пробути літо в Італії в таборах, улаштованих там фашистською лігою.

Ліга поставила собі тим за ціль заповняти дітий італійських імігрантів з краєм їх предків, його штукою, звичаями, обичаями й традиціями.

ТРИ ЗЕМЛЕТРУСИ.

НЮ ОРЛІЕНЗ, Луізіяна, 6. липня. — Сейзмографічна стація місцевого університету Лойолі занотувала нині три сильні потрясення землі. Перший землетрус був зазначений о пів до десятої рано, другий о пів до четвертої зполудня, а третий коло чверть на сему. Центр усіх потрясень віддалений яких 2,600 миль звідси.

АВАРІЯ ПАРОПЛАВІВ „ЕНҐЕЛЬС" ТА „ПРОФІНТЕРН".

ХАРКІВ. Близько Нашівського пришлаву пасажирські пароплави „Енґельс" та „Профінтерн", що курсують між Херсоном та Запоріжжям, наскочили один на одного. Обидва пароплави пошкоджено. „Профінтерн" сів на дно коло берега. Другу клясу залила вода. Людських жертв немає. Пасажирів та вантаж забрав пароплав „Енґельс".

До місця аварії виїхала слідча комісія.

КАТУВАННЯ САЛДАТІВ У РУМУНСЬКІЙ АРМІЇ.

ВІДЕНЬ. За повідомленням із Букарешту, соціял-демократичний депутат Розновань подав запитання до палати про биття салдатів в румунській армії. Розновань сказав, що новобранців нещадно бють у румунській армії. Це „примушує салдатів дезертувати, а часто навіть причиняється до самогубства".

Одночасно член угорської фракції сенатор Шебеш подав запитання до сенату, в якому він також протестує проти системи знущання, що практикується в румунській армії.

Відповідаючи сенаторови Шебешові, військовий міністер Чіхоскі примушений був вияснити, що система биття в армії ще істнує, хоч, за його словами, він категорично заборонив вживати фізичної кари.

БОРОТЬБА БУКОВИНСЬКИХ СЕЛЯН ПРОТИ РУМУНІЗАЦІЇ.

ВІДЕНЬ. — Як повідомляють з Букарешту, останніми днями по багатьох місцях Буковини українські селяни знищили румунські школи, вигнали румунських і призначили українських учителів.

По деяких місцях, де уряд був призначив після розпуску виборних громадських рад тимчасову громадську комісію, українська людність енергійно протестувала проти того, що до комісії входять тільки самі Румуни. По деяких інших місцях, де громадські ради не розпущено й де вони переважно складаються з Румунів, українська людність зажадала розпустити їх і призначити натомісць тимчасову громадську комісію з українською більшістю.

ДУМКИ ПРО ДОБРОБУТ.

Звертай велику увагу на те, скільки ти видаєш. Скільки би ти не заробляв, завжди будеш убогим, якщо твої видатки будуть завеликі.

Затримати гроші є такою самою, а може й більшою штукою, як їх заробити.

Дрібні видатки подібні до мишей у стодолі; коли їх богато, роблять великі шкоди. Богато є волосся на голові, однак коли почне випадати волосок за волоском, швидко зістанешся лисим.

У всьому треба задержати границю, щоб не переходити ані до розтратности, ані до скупарства.

Тяжка праця і пильна наука в молодости дає надію на спокійну старість.

ЦЕРКВА — КІНО.

„Комуніст" подає, що в одній із замкнених церков в Артемієвському, большевицька адміністрація урядила була кіно. Через те, що ніхто з населення до цього кіна не хотів ходити, було вирішено дефінітивно цю церкву ліквідувати.

ЗЛОВИЛИ ПО РАЗ ДРУГИЙ.

Черновецька поліція заарештувала злодійську шайку, що складалася з 7 членів. Провідником цієї шайки був наймолодший, 12-літний Буаумняк, прізваний „Пірчек" або „Кінодиректор". Ця шайка нападала вже, від довшого часу великі магазини. Малий Пірчек ліз через крати й подавав з середини всякі річи.

НА ВИСТАВІ ПРОЕКТІВ УВІЧНЕННЯ ПАМЯТИ Т. Г. ШЕВЧЕНКА.

Вистава щодалі більше приваблює до себе увагу київського громадянства, з кожним днем число відвідувачів збільшується. Коли на початку бувало пересічно 90 чоловіка на день, то тепер ця цифра перевищує 200. Більшість відвідувачів із надзвичайною цікавістю й увагою ставиться до ідеї увічнення памяти поета; часто постають жваві, а то й пристрасні дискусії з приводу якогось проекта чи оригінальної імпровізованої пропозиції окремого глядача... І всі, мов змовившись, висловлюють жаль та нетерплячість, що й досі ще не розвязано справи ні з гідним оформленням могили поета, ні з памятником йому в Київі. „Доки вже вибирати, та перебирати, та критикувати, та негувати! Чи дочекаємось коли?" Особливу гарячковість висловлює молодий відвідувач — студентство.

Але в організації вистави є й прикрі сторони. В той час, коли київська філія Шевченківського Комітету ухвалила, щоби фахівці від мистецтва та музейні робітники влаштовували на виставі для відвідувачів її лекції, розмови, дискусії, а виставком не раз уже звертався до них (Історичн. Муз. ім. Шевченка, Київськ. Худ. Інститут, тощо), вони й досі нічого ще не зробили, хоч вистава за якийсь тиждень має зачинитись. Негаразд справа стоїть і з колективним та організованим відвідуванням вистави, бо й культ відділ ОРПС, і Соцвих, й Екскурсбюро також після нагадувань нічого не роблять.

П—ь.

АНГЛІЙСЬКА ЦЕРКВА ЩЕ МАЄ ПРАВО ПОСИЛАТИ В ТЮРМУ БЕЗ ДЕРЖАВНОГО СУДУ.

Англійська публична опінія довідалася, що англійська державна церква ще має право завдати людину в тюрму без державного суду. Церковний суд в Ілай засудив на тюрму Джана Стівенса, богатого земельного власника, за те, що він не хотів направляти церкви, яка стоїть на його землі. Адвокати старалися дістати його з арешту, але показалося, що закон, на основі якого його заслано в тюрму, ще не знесений та що церква справді має право завдавати людину в тюрму без державного суду.

ПОЧИНАЮТЬ ВИКИДАТИ ПОРТРЕТИ ЛЕНІНА.

На нараді в справах освіти серед національних меншостей в східних провінціях Росії голова Ради національностей при наркоматі — Рахімгаєв заявив, що неграмотність серед тубільчого населення східних земель дійшла до небувалих розмірів. Пересічно тільки 5% цього населення уміє читати й писати. Такий стан справи пояснює Рахімгаєв тим, що населення не приймає латинки, не посилає дітей до шкіл, в яких нема науки религії. В татарській републиці повикидано зі шкіл усі портрети Леніна та инших большевицьких діячів, бо цього вимагало населення.

БОЛЬШЕВИКИ КОНФІСКУЮТЬ ДЗВОНИ.

Комісаріят торгу вніс до Ради Нар. Комісарів проект закону про загальну конфіскату церковних дзвонів на Україні. Внесення цього законопроекту мотивується не тільки браком металевих сирівців, але й тим, що церкви, позбувшись дзвонів, не будуть до себе притягувати населення. Переведення конфіскати дзвонів проєктується визначити в часі жнив, коли селянство занято роботою в полі, щоби в такий спосіб уникнути ексцесів з боку селянства. Дурноп!

СИН УКРАЇНЦЯ ЖЕРТВОЮ ТРАГЕДІЇ.

Дня 30. червня случилася в родині Українця Зінковського з Бостону, в стейті Месечузетс, нещасна пригода.

Син його Стефан вибрався в неділю, дня 30. червня, в товаристві двох Поляків та трох панночок на нанятому ними автомобили на прогульку. Автомобілем поводив один польський хлопець. Зінковський сидів з дівчатами на задньому сидженню. Як звичайно, при такій їзді хлопці тратять голови. Шофер гнав зі скоростю 50 миль на годину. На одному скруті автомобіль ударив об другий. Тамтой вийшов без нещастя для людей, а сей, котрим їхав Зінковський, перевернувся три рази. Зінковський погиб на місци, дівчата борються зі смертю, а шофера арештовано, і він сидить у тюрмі.

Н. Д.

ПОЛОЖЕННЯ ЖИДІВ НА УКРАЇНІ.

Положення жидівства на Україні стає все тяжчим. Безперестанні заворушення, постійні загрози погромів, спричинили масове переселення Жидів з містечок до більших міст. Число Жидів, що бажалиб виемігрувати за границі Радсоюзу, таке велике, що большевики звернулися до американсько-жидівського еміграційного комітету о допомогу. Переселення Жидів до кольоній жадних результатів не дало, бо Жиди, бачучи вороже відношення до себе з боку селянства, переважно приділені їм ділянки покинули. Щоб дати змогу поселенцям ще в кольоніях Жидам організувати самооборону, наказано видавати їм зброю.

УЧИТЕЛІ НЕ ХОЧУТЬ ТЕОРІЇ КОМУНІЗМУ.

В Ленінградській академії мистецтв аспіранти відмовились від студіювання теорії комунізму, мотивуючи тим, що комунізм не є наукою. Висланий з Москви представник наркомоса зарядив звільнення всіх аспірантів-некомуністів.

ШТУЧНИЙ СНІГ.

Один баварський король не був „сповна розуму", як то кажуть, і забаг проїхатися від свого замку до сусідного села в літі саньми! Тому приказав висипати цілу дорогу чистою, білою сіллю, вбрався в тяжкий подорожний кожух, сів в королівські сани й просанкувався серед найбільшої спеки до сусідного села й назад.

ВМІЛА ПІЗНАВАТИ ЧОЛОВІКА.

До одного шпиталю в Англії привезли хорого візника якогось Гольтона. Коли його клали до ліжка, показалося, що це не мужчина, але жінка. Найбільше здивувалася цим відкриттям сама його жінка. Ми жили чотири, і пів року — оповідала, і цілий час я була певна, що він, як иниш чоловіки. Мав грубий голос, тіло сильно розвинене і курив люльку. Нічим не ріжнився від инших мужчин, яких я знала...

ЛІТАК ВИРАТУВАВ ЖИТТЯ.

Недалеко Рочестеру в Англії вкусила змія одного лісничого. Для нещасливого чоловіка не було ратунку, бо не було близько аптики, а їдь змії ділала дуже скоро. До нього такий лік можна було купити лише в Льондоні. Тоді післано літаком чоловіка до Льондону, який на протязі одного дня повернув з літаком. Таким чином літак виратував життя лісничому.

КРИТИКУЮТЬ ПОЛІТИКУ МЕК ДОНАЛДА В ПАРЛЯМЕНТІ

РАДЯТЬ УРЯДОВИ ЗАЖАДАТИ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ ҐАРАНТІЇ ПЕРЕД ВИЗНАННЄМ.

ЛОНДОН, 6. липня. — Новий уряд партії праці мав сьогодня першу суперечку з опозицією. Ходило о заграничну політику Англії, а головно за нове визнання большевицького уряду в Москві.

Остен Чеймберлен, що був секретарем заграничних справ у консервативнім уряді, домагався від уряду Мек Доналда, щоб уряд зажадав перед визнанням большевиків ґарантії, що вони не будуть вести далі большевицької аґітації в Англії.

Бесїдник теж віднісся з недовірям до заходів полагоджувати межинародні суперечки судовою дорогою.

Йому відповідав Гендерсон, теперішний міністер заграничних справ. Міністер говорив, що партія праці все була проти комуністичної пропаганди на англійській землі, та запевняв парлямент, що партія праці не згодиться на визнання большевицького уряду так довго, поки він не зобовяжеться перестати свою пропаганду в Англії.

НЕМА НАДІЇ НА СКОРЕ СКЛИКАННЄ РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

НЕФОРМАЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ БУДУТЬ ВЕСТИСЯ ЩЕ ДОВГО.

ЛОНДОН, 6. липня. — І з американської й з англійської сторони згідно заявляють, що переговори в справі скликання розоружної конференції ще потревають довго. Переговори мають усунути ще стільки перешкод, що формального скликання конференції не можна сподіватися перед вереснем.

Франція вже дає до пізнання, що їй не по нутру, щоби конференція визначала, яка велика має бути її фльота, як сього хочуть Америка й Англія.

ЛІҐА НАРОДІВ ПРИЙМАЄ ЄГИПЕТСЬКОГО КОРОЛЯ.

СТАРЕ КРІСЛО СЛУЖИТЬ ЙОМУ ПРЕСТОЛОМ.

ЖЕНЕВА, 6. липня. — Секретаріят Ліґи Народів приняв нині в палаті нарад єгипетського короля Фуада. Секретаріят хотів пописатися відповідним церемоніялом, але не будучи приготованим на такі візити, посадив короля замісць на престіл на куплене старе прикрашене крісло.

Король давав приватно до зрозуміння, що Єгипет не є членом Ліґи Народів через опозицію Англії.

СТРАШНІ БУРІ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЕВРОПІ.

38 ЛЮДИЙ ЗАГИНУЛИ ВІД ЗЛИВИ.

ВІДЕНЬ, 6. липня. — Страшні бурі навістили Австрію, Чехословакію й Юґославію. В Австрії дув такий сильний вітер, що здирав дахи з домів, звалював вежі церков та зривав залізничі поїзди й телеграфічні стовпи. За короткий час в Австрії загинуло від бурі й зливи 20 осіб. Розміри всеї шкоди ще не відомі.

Про подібну катастрофу доносять з Чехії. Найбільше потерпіли міста й села в полудневій Чехії, як відоме гуситське місто Табор. У декотрих селах нема ні одного неушкодженого дому.

Десять осіб затонуло в Зеніці, коли води ріки Росни піднялися через хмаролом так нагло, що населення не могло втекти на довколичні горби.

БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД СТУДЕНТІВ У ПАРИЖІ.

7,000 ШУКАЄ ЛІТНИХ „ДЖАБІВ".

ПАРИЖ, 6. липня. — Тисячі французьких студентів ходять тепер улицями великих міст Франції, шукаючи за заробком. У самому Парижі має бути 7,000 студентів, охочих заробити підчас вакацій.

Всіх студентів університетських у Франції начисляють на 100,000. З того в Парижі є коло 20,000. З них більше як половина стрічає вакації без одного су в кишені.

Французи орґанізують для них кампанію з кличем: „Дай працю потребуючим студентам".

ФАШИСТИ ДАЛІ ЗАВІШУЮТЬ ПОСЛІВ.

ВЖЕ ТРЕТИЙ УПАВ ЖЕРТВОЮ ПАРТІЙНОЇ ЦЕНЗУРИ.

РИМ, 6. липня. — Посла Едварда Брашю з Авеліно завішено на неозначений час від усякої політичної діяльности. Се вже третій посол, якого фашисти покарали в сей спосіб. Через се завішення італійський парлямент має тепер тільки 397 послів, бо на місце завішених послів не можна вибрати наслідників, бо посли не представляють ніякого виразно означеного округа.

ІТАЛІЯ ЗАЦІКАВЛЕНА УБИЙСТВОМ ШЛЯХТЯНКИ.

ЛІВОРНО (Італія), 6. липня. — Італійська преса широко обговорює таємниче вбийство маркези Строцці Маляспіни, жінки полковника Азоліна Маляспіни, провідника кайвисших кругів італійської аристократії тут і в Фльоренції. Її тіло найдено в гайку фарми, що належала до її мужа, а лежала кілька миль від міста. Лікарі ствердили, що вона загинула від вистрілу в уста. Коло неї найдено тіла її двоє дітий, убитих з револьвера вистрілами в голови. Діти мали літ 3 і 8. Коло маркези найдено її револьвер, котрого вжито при виконанню вбийства.

Поліція ні населення не допускає, щоби вбийства доконала сама маркеза, бо вона жила щасливо з мужем. Того дня маркеза вийшла з дітьми на звичайний прохід, а коли вона не вернулася, як звичайно, заряд її маєтку зарядив пошукування. Однак поліція не розуміє теж, чому маркеза мала взяти зі собою револьвер, ідучи з дітьми на прохід дорогою, котрою вона ходила кождого дня. Поліція не виключає хвилевого помішання ума.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДІТОЧА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Президент Злучених Держав скликує до Вашингтону так звану Діточу Конференцію.

Се вже друга конференція того рода, скликана американським президентом. Першу конференцію скликав ще двайцять літ тому покійний президент Рузвелт. Але була се конференція з дуже обмеженим кругом ділання: вона мала займатися бездомними дітьми, сиротами, підшукуваннем їм домів, удержуваннем дитини при матери по смерти батька, або на случай його каліцтва, і тим подібними справами.

Президент Гувер, скликуючи другу конференцію для справи дітий, зачеркує її діяльність богато ширше. Вона має застановитися над питаннем бідних дітий; над правильними лікарськими оглядиками; над шкільними або публичними клініками для дітий; над відповідною доставою молока для дітий; над публичними „норсками"; над навчанкем про материнство; над діточими садками для забави; над самовільними організаціями дітий; над діточою працею; і над всіми тим подібними справами й питаннями.

Як видно, програма дуже широка й обіймає просто кожду справу, відкосячуся до плекання й виховання дітий. Ся акція президента Гувера являеться немовби доповненнем його звісної заяви зперед двох років, у котрій він говорив про те, що повинно бути ідеалом Американців у діточій справі.

„Ідеалом, до якого ми повинні стреміти, повинно бути, щоби в Америці не було ні одної дитини, яка вродилася серед невідповідних умов, яка живе серед негігієнічних умов, яка терпить через недостачу поживи, яка не має зараз відповідної лікарської опіки, яка не дістає основного навчання про основи гигієни й здоровля; яка не дістає всего того, що потрібно для повного здоровля тіла й духа, яке є основою для повного розвою всіх даровань кождої людини".

Скликана президентом Гувером конференція може не зробить богато для осягнення сього ідеалу. Вона може не обговорить тих усіх складних питань, які поставив їй за мету Гувер. Але на всякий случай вона зробить одно: Вона зверне увагу громадянству на се важне питаннє дитини, про котре в Америці ще не думаєвься стільки, скільки про нього думати потреба. Вона певно теж дасть товчок до ухвалення пожиточних законів.

ЗНАЧІННЄ ПОЛІТИЧНОЇ ЕМІГРАЦІЇ, А НАДУЖИВАННЄ ЇЇ ДЛЯ — ПОЛЬОНІЗАЦІЇ

(Оригінальна допись до „Свободи").

III.

Цілком осібним родом політичних еміґрантів треба признати таких, котрі не виеміґрували до якоїсь невтральної держави, але з рідної землі, держаної в кіґтях одним — як кажуть Поляки — „заборцою", виеміґрували на рідну землю, поневолену другим грабіжником.

Це відносилось передовсім перед світовою війною до тих Поляків, що втікали з російського „забору" (конґресівки) на австрійський бік, до Галичини. І це був „забур", але Австріяки вже від часів кримської війни (1856) дерли коти з Москалями, тому й на ріжні польські патріотичні „ґереґи", зосібна від 1869 року, дивилися крізь пальці

Що більше, в тім дивнім австрійськім „заборже" звив собі неабияк своє „ґняздечко" „оржел бяли" і навіть взявся обдирати зі шкіри галицько-українського льва! Одним словом: чесна **„Ґаліція"** стала завязком і осередком цілої польської патріотичної роботи, обчисленої на відновленнє Польщі „в давних ґраніцах", то є і з загарбаними колись українськими, білоруськими та литовськими землями.

Що Поляки своєю роботою підкопували й саму Австрію, це короткозорих австрійських політиків нічого не обходило: для них було досить заяви польських патріотників: „пши тобє, найясьнєйши панє, стоіми і стаць хцеми". Для них було досить, що ті — звичайно шахрайством — вибрані в посли патріотники голосували за буджетом та за рекрутом. В краю могли собі робити, що лиш захотіли!

Ось як стояли Поляки в Австрії, а коли до них, на їх бік, до Галичини утікали їхні браття з російського „забору", то находили тут гостинне принятте, добрі посади та право горожанства. Вони, ті еміґранти, не потребували тут грати ролі хрунів та запроданців, і Австрія цього від них навіть не жадала.

Цілком инакше є становище наших братів Наддніпрянців, котрі утекли з теперішної радянської України та опинились на українських землях під Польщею.

Їх прихід до нас Поляки уважають за скріпленнє тутешнього українського елементу, для них небажаного. Тому вони викидують звідси навіть таких Наддніпрянців, що роблять цілком неполітичну роботу, як ось нпр. в „Сільськім Господарі" (Гляди нпр. справу інж. Краплистого).

Для них пожадані такі Наддніпрянці, що грають у їх дудку, що помагають місцевий український елемент деморалізувати або попросту хрунити.

І на диво! Треба признати, що та деморалізуюча робота найкраще вдається поміж так званими „здешними" Українцями, і то „інтеліґентами", між котрими, як стверджує навіть львівське „Діло", панує „специфічна холмсько-волинська безхарактерність".

Цікава річ, що ті безхарактерники цілком своєї безхарактерности не бачать, але свої скоки на всі боки та свою крутню уважають за дуже глибоку й спритну політику. Одним словом: „малоросійская хитрость" в найкращім розумінню цього слова!

Можна собі представити, якого лиха можуть накоїти такі наші еміґранти, котрі, задивившися в польську ласку, пустяться на жир поміж так настроєну місцеву українську інтеліґенцію на тих споконвічних українських землях: Волині, Поліссю та Холмщині.

Очевидна річ, що люди, стоячі на службі, мусять виказатись перед своїми панами відповідними результатами своєї служби. Таким результатом на Волині має служити недавно заложена й з великою парадою відкрита у Луцьку „Рідна Хата".

„Рідна Хата" це має бути передовсім інституція на зразок давних російсько-чиновничих „клубів". У ній має повертаючий з „присуствія" — тепер „з бюра" — урядовець знайти місце й нагоду передовсім випити й закусити, а дальше і в карточки пограти, і в білярд; має там бути й саля на проби хору і на концерти та „спектаклі", одним словом, це має бути центр для всяких яко-тако приличних увеселений і для урядовця, і приїхавшого зі села дідича чи „ржондци".

Щодо „Рідної Хати", то тут згори зазначено, що під її дахом „мають знайти сердечний захисток всі, без ріжниці національности, як у правдивій волинській хаті ойчистій". Що льокаль такої розкішної хати не може бути дешевенький, це річ очевидна; і справді він стоїть ні менше ні більше лише 500 золотих місячно.

„Єсть куди гулять доволі", як каже наша пісня.

На свято відкриття цієї „Рідної Хати" зійшлося понад 150 осіб, з чого пята часть Поляків, а що вступ виносив по пять золотих від особи, то вже відразу було з чого заплатити льокаль за півтора місяця.

Що „Рідна Хата" має більше значіннє ніж звичайний собі інтеліґентський „клуб", видно вже з того, що на її відкриттє прибули польський воєвода і віцевоєвода з жінками та своїми урядовцями.

Вступ їх на салю привитала оркестра польським державним — як каже „Укр. Нива" — „ґімном", цебто піснею „Єще Польска нє зґінела". Потім вже зроблено ласку і Українцям: відограно і „Ще не вмерла".

На чолі „Рідної Хати" стоять самі еміґранти-петлюрівці. І головою її є петлюрівець Пилипчук, котрий і привитав воєводу „як господаря цього краю"!

Головна суть його промови полягала у тім, що він вирікся старого „народнічества" та „хожденія в народ", котрі, на його думку, так глибоко мали вїстися в душу української інтеліґенції.

„Вдягнутися по селянському — казав п. Пилипчук — жити по селянському, спуститися до рівня життя селянства — ото є засадничі ідеольоґічні риси цього народнічества".

Тут є очевидним, що п. Пилипчук припізнився о цілих пятьдесять років!

В шістьдесятих та сімдесятих роках минувшого століття було почасти в моді у поступової молоді того рода „хожденіє в народ". Але та — впрочім дуже благородна проба — чи мода не тревала довше як яких десять до пятнацять літ, і тому тепер говорити про „хожденіє в народ" і виступати проти нього це чистий арахронізм, це балачка людини, що немов з місяця впала.

П. Пилипчук заявив, що з традицією такого „народнічества" — рвемо! Нема що й рвати, бо такого „народнічества" нема, на жаль, нема, бо ліпше, щоби було бодай таке аніж жадне.

П. Пилипчук вважає, що „не нарід-маса творить цінности, веде перед, а інтеліґенція, — що той нарід житиме, коли живе й веде провід його інтеліґенція, коли вона тягне вгору до свого рівня розвитку цей народ, а не навпаки!"

Добре заревів ти, льве, скажу я за Шекспіром, але до якого то рівня задумують підтягати волинський народ такі діячі як п. Пилипчук та його кумпани?

До уровеня хрунівства, національного відродження, вислугування польській державній ідеї!

У всякому разі, польські круги Волині є дуже вдоволені з відкрить цієї „Рідної Хати" і це зазначив вже на самім відкриттю польський посол Волошиновскі, а далі і редактор „Пшеґльонду волиньскеґо" Т. Заґурскі. Крім цьсго помістив він у своїй ґазеті статтю під заголовком: „Проломаннє ледів", з котрої позволю собі навести тут ось що:

„Шановні читачі! Зверніть вашу увагу на инший факт, який нотується в сьогоднішньому числі „Пшеґльонду". Є ним урочисте відкритте в Луцьку українського клюбу під назвою „Рідна Хата".

„Відкриттє клюбу відбулося в найсердечнішому настрою при численній участи представників громадянства. А національні гимни — польський та український — гуділи один по другім і навіть в нікого з присутніх не могло повстати враження якоїсь какофонії."

Гарно це дуже читається, але чи і в життю поміж народами на Волині нема ніякої какофонії?

При виборах в 1922 році Поляки дістали там взагалі лише щось 5% голосів, бо їх там більше і нема. Але помимо всього все в їх руках — тай взагалі — яким правом держать вони в своїх лабетах той край?

З західно-українських земель, що є під Польщею, можби вигідно вирізати і такі самостійні держави як **Данія, Литва** та **Латвія,** може ще і з додатком **Естонії.**

На всіх тих українських землях нема **ні одної високої української школи!**

І щож тут поможе такий пляcтер як „Рідна Хата"?

Чи може Ляшки-панки, коли прийдуть часом до неї, щоби попіграти з Українцями в карти, будуть бодай уважати за відповідне у комнатах того українського товариства говорити по українськи?

„Рідна Хата" має бути польонізаційним засобом, а основники її — це самі **еміґранти-петлюрівці,** що мають на польській службі бути гамульцем для місцевих українських патріотів у їх визвольних змаганнях.

Але засильна там українська місцева почва, а такі „Рідні Хати" — хочби їх і сто було — це лише глупе самодурство „варшавського сміття". Воно може лише дещо зупинити процес визволення, але взагалі, в ґрунті річи не може мати ніякого значіння для дальшого ходу подій в напрямі до свободи й злуки всіх українських земель.

Юрій Горовенко.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

У фейлетоні „1919 рік" в третій шпальті, в 27 рядку знизу надруковано: „гучними військовими назвиськами", а має бути: „гучними українськими назвиськами". У 21-ім рядку знизу надруковано: „державно-московських міркувань", а має бути „державно-українських міркувань".

В. Кедровський.

1919 РІК

(12)

— А скажіть, що це значить? Які це републиканські війська?

— Я сам докладно не знаю, але гадаю, що вони протигетманські.

— Та якже так? Ваш брат став бунтівником?

— Ні, думаю, що просто повстанцем. Підняли повстання проти гетьмана, от і все.

— А якеж він має право присилати мені телеграму?

— Очевидно має силу, то й не дуже числиться з правом.

— А скажіть, чи це дійсно поважна справа, чи може так собі незначна „вспишка".

— Думаю, що таки поважне діло, пане полковнику, бо я знаю, що брат дурницями не бавиться.

— Ну, а що буде, як я не мобілізуватиму війська й не зверну уваги на телеграму?

— Коли повстанці переможуть, то думаю, що вас тоді повісять, пане полковнику.

— Тобто як це? А коли не переможуть, а я переведу мобілізацію?

— То тоді вам буде від гетьмана те, що й повстанцям, бо ви-ж зробитесь їх спільником.

— Ось тобі й маєш. Щож я мушу робити?

— Ваше діло.

— Чи не можете ви щось сказати, або написати вашому братови. Виснити, що я не міг виконати його наказу. Розумієте, я салдат і служу своєму начальству.

— Нічого пособити вам не зможу. Бо коли до чого прийдеться, то й мене брат по головці не погладить, пане полковнику.

На цім їх розмова скінчилася. Полковник страшенно був схвильований та видимо заляканий. Мобілізації він не оголосив, але поспішив „захворіти" й не приходив більше до свого воінського управління. Пізніше „мобілізацію" переводили самі писарі-Українці.

На другий день, по наказу команданта полку, мого брата було арештовано й посаджено до херсонської каторжної вязниці, як надзвичайного злочинця. Цікаво, що вже на другий день вязні знали, що той офіцир арештований за те, що його брат десь підняв повстання проти царсько-гетманської чорної зґраї. Кожен з них старався зробити якусь прислугу братови: давали йому цигаретки, тощо. Кому приносили які подарунки до їдження родичі „з волі", кожен старався вперше почастувати брата. До речі сказати, справжніх кримінальних злодіїв там не було, а все сиділи селяне, яких чорносотенно-гетманські карні відділи приводили туди десятками, а то й сотками з сіл. То були ті, котрі залишилися живими після страшних крівавих екзекуцій, які переводили по селах України ці „гетманци", що провокували й селянською кровю заливали ідею української державности.

Негайно по арешті мого брата до мене виїхало з Херсону двох салдатів Українців полку з повідомленням, що сталося з братом та за інструкціями від таємної ґарнізонної української громади. На третий день вони уже були в мене. Вислухавши їх, я негайно післав телеґраму на імя команданта полку та голови союза офіцирів міста Херсону, що коли хоч волосина спаде з голови Михайла Кедровського, то їх або близших помічників і товаришів я розстріляю. І ця телеґрама була доставлена на адресу, хоч формально ще увесь телеграф був у руках гетманської влади. На мою телеґраму брата негайно звільнили з вязниці, а пізніше він став на чолі перевороту в Херсоні й захопив місто в українські републиканські руки, ставши військовим комісаром. Найщирішими його помічниками були селяне з тих „мобілізованих", що сиділи з ним у вязниці.

Десь на другий тиждень нашого повстання я зробив телеґрафічний наказ, щоби розстрілювати дезертирів з републиканської армії й ця телеґрама була дослівно, без жадних коментарів, уміщена в офіційній гетьманській ґазеті „Родной Край", що видавав у Херсоні губерніяльний староста. Брат уже був у вязниці, а дружина лише з цієї ґазети довідалася, що я живий і зрозуміла, що роблю.

Ось характеристичні риси того, як була перелякана й здезорієнтована гетьманська влада.

* *

Перед тим, ніж продовжувати своє оповідання про дальшу працю повстанського штабу, хочу неодмінно підкреслити те, що у нас часто говорять про якусь плянову підготовку повстання, про підготовку кадрів повстанців та вождів їх, яку, нібито перевів Національний Союз у Київі, а зокрема Микита Шаповал. Може де на папері й була така підготовка. Може вона й велася, але, основуючись на фактах, смію думати, що то було лише в уяві організаторів. На ділі, коли ми стали до повстання, то в місцях не мали загодя приготованих людей, які там щось робилиб по вказівці з Київа, або на яких ми могли числити, як вже згори на відомих місцевих лідерів. Коли декого ми мали, то все були лише особисто комусь з нас в штабі знайомі, або найбільше ті, що дійсно були лідерами на місцях, але жадних інструкцій і вказівок з центру раніше не мали, а робили все на власну руку.

Цілком льоґічно, що колиб Національний Союз був перевів таку організацію повстанських кадрів, то вона мусілаб вперше чергу бути переслано ю в Білу Церкву, або на Фастів. А ще більше, „організатор" Микита Шаповал мусів сам прийти до нас зі своїм готовим апаратом і, по вже відомих йому звязках, переводити плянову повстанську акцію. Ні „організатор" Микита Шаповал не явився в повстанський штаб, ні не передав нічого зі своєї підготовчої роботи. Тому повстання на місцях довелося вести із завязаними очима, спускаючись на тих людей, які самі зголошувалися, або випадково попадалися під руку. Коли так скоро й легко нам пощастило поширити повстання по всій Україні, то тут заслуга не тих, що пляново організували його з рамени Національного Союзу, а самого гетьманату, який все зробив, щоб всі верстви українського народу обурити проти себе, а також і сам в собі таки досить „розхлябаний", бо не мав добрих апаратів державної влади. Більшість адміністраторів на місцях у часах гетьманщини були випадкові гастрольори на адміністративних посадах, були чужі краєві й народови, а коли сяк-так правили державою, то лише завдяки Німцям та Австрійцям. Влада всіх гетьманських адміністраторів дальше їх кабінетів не сягала. Лише численні екзекуції й карні загони, складені з поміщицьких синків та з ріжних достойників царської Росії, або зі старшинства, що вже давно обернулося в наймитівланцкнехтів, говорили про те, що на Україні панує московсько-поміщицький гетьманат.

Тому й у часи повстання нам доводилося активно боротися лише проти тих карних загонів та проти державної варти, що була складена з бувших царських поліцаів та жандармів, які круками налетіли зі всієї Росії на Україну.

Але колиб гетьманська влада дійсно була владою, а не бутафорією, то легковаження підготовчої роботи на місцях до повстання тяжко помстилосяб на нас.

Я на це тут звертаю увагу, щоби розвіяти леґенду, яка творилася компатріотами Микити Шаповала, що нібито його й Національного Союза велика заслуга в підготовці повстання. Нам Національний Союз жадних звязків на місцях не дав і не вказав на людей, які можуть стати в пригоді, а це свідчить про брак підготовки таких людей.

Повстання проти гетьмана було стихійним явищем, але колиб ми мали згори добре зорганізовані кістяки своєї повстанської влади на місцях, то безперечно, воно проходилоб лекше й не малоб тих, часто огидних форм, в яких воно подекуди виливалося. А головно меньше авантурників і невідповідальних людей виплилоб на поверхню українського національного руху в часи Директорії.

З другої сторони звертаю увагу, що на такі справи, як підготовка народнього повстання проти влади, не можна дивитися так злегка, як дивився Національний Союз. Брак добре переведеної підготовки легко може привести до невдачі повстання й загибелі тих, хто на перший поклик вождів повстання ставби в лави повстанців. Кличучи нарід до повстання, треба добре розміркувати, чи не кличеться маси на страшну, кріваву авантуру. Треба останній крок робити лише тоді, коли дійсно все вже приготовано так, що певні шанси на успіх є. Повстання Директорії вдалося лише тому, що воно було стихійним і до останніх меж уже назрілим у психіці широких народних мас. Але оскільки воно не було добре організованим у своїй підготовці, остільки воно прибрало більш-менш анархічні форми й остільки повстанська маса відразу почала попадати під вплив большевиків та инших ґруп і партій, що були ворожі ідеї, в імя якої Директорія кликала нарід до повстання.

Легковажучи підготовку повстання, Український Національний Союз поповнив величезний блуд, що зрештою тяжко пімстилося на всьому українському визвольному рухові в часи Директорії. Люди, що мали організувати його, заздалегідь не розуміли, яке важне стоїть перед ними завдання й не здавали собі справи, що в дійсности вони повинні зробити. Політичною спекуляцією й демагогією ще можна бавитися в теоретичних партійних питаннях, але не в такій реальній роботі, коли на смерть піднімаєш сотки тисяч, а то й міліони мас українського народу.

(Дальше буде).

Звіт з господарської вистави.

В одній газеті так написано про отворення вистави: „З хвилею прибуття пана мейора міста розпочинається вистава худоби."

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Ньюарк, Н. Дж.

(12)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1925 Р. ДО 31-го ГРУДНЯ 1928 Р.

ВИКАЗ ЧЛЕНІВ, УМЕРШИХ ЗА ЧАС ЧОТИРОХ ЛІТ, 1925—1928.

Вік	Членів	Сума обезпечення	Вік	Членів	Сума обезпечення	Вік	Членів	Сума обезпечення
18	2	1,500.00	37	22	16,500.00	56	17	12,350.00
19	2	2,500.00	38	23	18,250.00	57	10	7,750.00
20	4	4,000.00	39	32	26,250.00	58	9	8,500.00
21	3	3,000.00	40	33	26,000.00	59	9	6,500.00
22	1	1,000.00	41	32	26,750.00	60	6	5,000.00
23	—	—	42	28	23,500.00	61	4	3,500.00
24	—		43	24	17,850.00	62	8	8,000.00
25	4	3,000.00	44	27	22,000.00	63	3	3,000.00
26	4	3,000.00	45	25	21,500.00	64	3	3,000.00
27	3	1,500.00	46	17	12,750.00	65	2	1,500.00
28	4	2,750.00	47	18	14,250.00	66	2	2,000.00
29	8	6,500.00	48	26	18,750.00	67	2	2,000.00
30	9	8,000.00	49	22	16,250.00	68	4	4,000.00
31	18	14,000.00	50	17	12,500.00	69	2	2,000.00
32	18	16,000.00	51	16	9,750.00	70	1	1,000.00
33	23	19,500.00	52	21	12,750.00	71	—	—
34	17	14,750.00	53	11	9,250.00	72	1	1,000.00
35	27	21,500.00	54	10	7,250.00		662	527,450.00
36	19	15,000.00	55	9	6,750.00			

ЗІСТАВЛЕННЄ.

	Членів	На суму обезпечення
В році 1925 померло	145	113,250.00
„ 1926 „	141	114,100.00
„ 1927 „	177	140,500.00
„ 1928 „	199	159,600.00
Разом	662	527,450.00

НЕВИПЛАЧЕНІ ПОСМЕРТНІ ЗАПОМОГИ 31. ГРУДНЯ 1928.

Відділ	Дата смерти		Імя і назвиско	Місцевість	Сума	Причина не виплачення
293	10. грудня	1924	Сенько Квасниця	Brooklyn, N. Y.	500.00	Правна перешкода.
197	26. квітня	1925	Михайло Береза	Madison, Ill.	800.00	Правна перешкода
51	8. вересня	1926	Войтіх Вальош	Yatesboro, Pa.	196.00	Правна перешкода.
231	31. грудня	1927	Григорій Гавран	Nesquehoning, Pa.	400.00	Правна перешкода.
216	5. марта	1928	Марія Микитюк	W. Pullman, Ill.	500.00	Брак смертного листа.
301	17. квітня	„	Антін Янковський	Chicago, Ill.	1,000.00	Правна перешкода.
157	25. вересня	„	Григорій Лешко	Wheeling, W. Va.	500.00	Правна перешкода.
243	28. жовтня	„	Михайло Смаль	W. Pullman, Ill.	1,000.00	Брак адреси спадкоємців.
38	15. грудня	„	Теодор Малаховський	Auburn, N. Y.	750.00	Брак смертного листа.
369	19. грудня	„	Іван Волський	Palmerton, Pa.	500.00	Брак смертного листа.
384	24. грудня	„	Іван Зеленчук	Carnegie, Pa.	500.00	Брак смертного листа.
86	26. грудня	„	Григорій Іванюк	Olyphant, Pa.	1,000.00	Брак смертного листа.
253	26. грудня	„	Розалія Наливайко	Ludlow, Mass.	500.00	Брак смертного листа.
67	28. грудня	„	Олекса Нич	Ansonia, Conn.	1,000.00	Брак смертного листа.
132	29. грудня	„	Йосиф Кунцьо	McKeesport, Pa.	1,000.00	Брак смертного листа.
44	30. грудня	„	Катерина Постич	Northampton, Pa.	1,000.00	Брак смертного листа.
384	31. грудня	„	Анна Яворська	Carnegie, Pa.	1,000.00	Брак смертного листа.
321	31. грудня	„	Юстина Сербин	Phoenixville, Pa.	500.00	Брак смертного листа.
				Разом	12,646.00	

Виказ померших членів, виплати посмертних запомог, як рівнож виплати з фонду запомогового за час від 1. січня 1925 р. до 31. грудня 1928 р.

Відділ	Число членів	Сума обезпечення	Вплатили до посмертного фонду	Виплачено посмертних запомог	Число запомог	Виплачено суму
	Фонд посмертний				Фонд запомоговий	
1	21	19,500.00	4,488.29	19,196.40	4	400.00
2	5	5,000.00	1,241.10	5,000.00	17	850.00
3	1	500.00	69.62	500.00	2	150.00
4					3	175.00
5	2	1,000.00	103.62	1,000.00	3	150.00
6	1	500.00	5.70	250.00		
7	13	11,750.00	1,562.27	11,750.00	2	100.00
8	3	2,500.00	286.48	2,500.00	1	25.00
9	5	4,500.00	396.05	4,500.00	7	650.00
10	7	7,000.00	2,099.35	7,000.00	10	575.00
11						
12	5	5,000.00	1,314.23	5,000.00		
13	1	1,000.00	372.64	1,000.00		
14	3	2,000.00	191.94	2,000.00	3	175.00
15						
16	1	1,000.00	17.93	1,000.00	4	400.00
17	1	1,000.00	120.96	1,000.00	1	50.00
18	2	1,500.00	113.10	1,500.00	3	150.00
19					1	50.00
20	4	3,250.00	535.71	2,750.00	4	200.00
21					3	175.00
22	4	3,500.00	432.36	3,500.00	2	100.00
23	1	750.00	23.14	750.00		
24	2	1,750.00	144.12	1,750.00	6	275.00
25	1	1,000.00	206.18	951.00		
26	3	3,000.00	436.43	3,000.00	4	225.00
27	1	500.00	17.28	500.00		
28	5	4,500.00	250.37	4,500.00	7	375.00
29	8	8,500.00	1,858.23	8,500.00	5	325.00
30	2	2,000.00	313.30	1,935.65	1	50.00
31	4	3,500.00	278.12	2,600.00	5	325.00
32	2	1,500.00	178.08	1,500.00	4	300.00
33	1	500.00	36.00	500.00	1	50.00
34	4	3,000.00	375.89	3,000.00	6	250.00
35						
36					1	50.00
37	1	500.00	74.12	500.00		
38	6	5,750.00	1,612.31	* 5,000.00	7	400.00
39	2	1,750.00	340.92	1,750.00	2	100.00
40	3	1,750.00	38.41	1,250.00		
41					2	100.00
42	1	1,000.00	76.86	1,000.00	3	185.00
43	1	1,000.00	158.60	1,000.00	3	150.00
44	2	2,000.00	335.64	* 1,000.00	2	50.00
45	4	3,000.00	339.69	2,500.00	9	600.00
46					1	50.00
47					2	75.00
48	3	3,000.00	470.24	3,000.00	5	375.00
49					1	50.00
50						
51	3	3,000.00	529.57	2,804.00	3	150.00
52						
53	1	1,000.00	195.60	1,000.00	8	400.00
54					3	200.00
55	1	1,000.00	66.30	1,000.00		
56	2	1,500.00	258.90	1,500.00	4	250.00
57	3	2,500.00	495.24	2,500.00	1	50.00
58	1	500.00	49.56	500.00	2	100.00

Відділ	Число членів	Сума обезпечення	Вплатили до посмертного фонду	Виплачено посмертних запомог	Число запомог	Виплачено суму
	Фонд посмертний				Фонд запомоговий	
59	1	500.00	28.56	500.00		
60					1	25.00
61					4	250.00
62	3	2,000.00	280.02	2,000.00	2	100.00
63	3	3,000.00	369.44	3,000.00	5	200.00
64					2	150.00
65	5	3,750.00	710.09	3,075.00	4	225.00
66						
67	1	1,000.00	169.06	*	2	325.00
68					1	25.00
69	2	2,000.00	767.04	2,000.00	6	350.00
70	6	3,750.00	643.32	3,250.00	5	238.00
71	3	2,500.00	732.51	2,491.66		
72	3	1,250.00	220.49	1,250.00	2	150.00
73	2	2,000.00	133.83	2,000.00	1	25.00
74	1	1,000.00	42.39	1,000.00		
75	2	1,250.00	369.84	1,250.00		
76	4	2,250.00	303.83	2,250.00	6	400.00
77	3	2,500.00	442.37	2,500.00	5	200.00
78	7	6,000.00	946.22	6,000.00	1	50.00
79					4	350.00
80	4	2,500.00	166.70	2,500.00		
81	2	1,250.00	196.74	1,250.00	2	100.00
82					4	200.00
83					2	100.00
84	1	250.00	11.40	250.00		
85	5	4,500.00	595.60	4,468.59	2	125.00
86	9	8,250.00	1,291.34	* 7,225.00	6	300.00
87	2	2,000.00	614.88	1,981.65	1	75.00
88						
89						
90	2	2,000.00	165.34	2,000.00	5	250.00
91	2	1,500.00	246.43	1,500.00	2	150.00
92						
93	1	500.00	23.70	500.00	1	50.00
94	2	1,750.00	211.50	1,375.00	1	25.00
95	1	1,000.00	113.40	1,000.00	1	50.00
96	3	3,000.00	380.37	3,000.00	7	350.00
97						
98	5	4,250.00	337.32	4,250.00	5	300.00
99	6	5,000.00	842.00	4,981.56	7	520.00
100	2	2,000.00	116.48	2,000.00	8	350.00
101	3	1,750.00	271.16	1,750.00	1	50.00
102	4	4,000.00	782.92	3,983.26	7	400.00
103	1	1,000.00	213.52	964.00	5	275.00
104	6	5,000.00	814.30	5,000.00	5	275.00
105	2	1,500.00	279.91	1,500.00	1	50.00
106	3	2,000.00	301.93	2,000.00	8	350.00
107					1	50.00
108					2	100.00
109	2	1,000.00	119.60	1,000.00	9	450.00
110	1	500.00	4.25	250.00		
111					2	125.00
112	5	4,500.00	384.60	4,500.00		
113	5	5,000.00	487.82	4,979.78	1	50.00
114	3	3,000.00	437.00	3,000.00	3	550.00
115						
116	1	500.00	45.90	500.00	1	50.00

Увага: Звіздкою (*) означена сума означає, що повна належна сума еще не виплачена. Всі ті невиплачені посмертні запомоги є виказані окремою табелею на иншім місці отсего справоздання.

Відділ	Число членів	Сума обезпечення	Вплатили до посмертного фонду	Виплачено посмертних запомог	Число запомог	Виплачено суму
	Фонд посмертний				Фонд запомоговий	
117	3	2,500.00	551.35	2,500.00	3	200.00
118						
119	1	500.00	5.00	250.00		
120	1	1,000.00	151.59	1,000.00	2	100.00
121	1	500.00	109.50	500.00	2	125.00
122					2	75.00
123					5	350.00
124	1	1,000.00	71.64	1,000.00		
125					1	25.00
126	1	1,000.00	8.82		2	125.00
127	2	1,500.00	270.71	1,460.82	3	125.00
128					8	285.00
129	1	1,000.00	143.52	1,000.00	1	50.00
130	4	2,000.00	246.19	2,000.00	3	200.00
131					1	75.00
132	2	2,000.00	263.20	* 1,000.00		
133	3	3,000.00	635.25	3,000.00	1	50.00
134	1	1,000.00	30.96	1,000.00		
135					5	225.00
136	3	2,750.00	528.73	2,750.00	4	275.00
137						
138						
139	2	750.00	52.26	750.00	2	100.00
140	1	250.00	48.36	250.00		
141	1	500.00	85.28	500.00		
142	2	1,500.00	178.90	1,500.00	1	75.00
143	2	1,250.00	60.84	875.00	1	25.00
144	2	1,000.00	131.03	1,000.00	2	100.00
145						
146	1	1,000.00	353.71	1,000.00	4	225.00
147	4	3,500.00	567.93	3,500.00		
148						
149	2	2,000.00	370.11	1,966.00	4	200.00
150						
151	1	500.00	44.16	500.00	3	150.00
152	1	500.00	56.58	500.00		
153	1	1,000.00	8.45	500.00		
154	1	750.00	196.65	750.00		
155	8	6,250.00	858.01	5,750.00	7	475.00
156	3	2,000.00	87.72	2,000.00	2	125.00
157	3	2,500.00	313.23	* 2,000.00	1	50.00
158	2	1,000.00	80.68	1,000.00		
159	4	3,250.00	177.08	3,250.00	2	175.00
160	4	3,500.00	826.62	3,500.00		
161	1	500.00	82.65	500.00	1	75.00
162	1	500.00	139.04	500.00	4	275.00
163	2	1,500.00	176.72	1,500.00	9	575.00
164	1	500.00	133.90	500.00	8	325.00
165					3	150.00
166					1	50.00
167	1	1,000.00	123.74	1,000.00	1	50.00
168	1	500.00	110.00	500.00	4	225.00
169	2	2,000.00	132.58	2,000.00	1	50.00
170	7	4,250.00	693.26	4,250.00	4	200.00
171	1	500.00	152.32	500.00		
172	1	500.00	56.12	500.00	3	225.00
173	3	3,000.00	1,019.96	3,000.00	1	25.00
174	2	2,000.00	387.58	1,980.76	2	100.00
175					1	50.00
176					4	250.00
177	4	3,250.00	189.58	3,250.00	5	200.00
178						
179	3	2,750.00	527.33	2,742.09	12	526.00
180					2	100.00
181	1	500.00	72.57	500.00		
182					1	25.00
183	2	1,750.00	144.78	1,750.00	2	100.00
184						
185	3	3,000.00	275.69	3,000.00	1	50.00
186	3	3,000.00	1,068.62	3,000.00	6	325.00
187					3	150.00
188						
189						
190					2	150.00
191	2	2,000.00	358.04	2,000.00	2	100.00
192	1	500.00	39.04	500.00	3	125.00
193	4	3,750.00	818.83	3,750.00	2	75.00
194					4	375.00
195					7	250.00
196	1	500.00	88.33	446.00		
197	4	3,000.00	354.12	* 2,200.00	3	175.00
198	1	1,000.00	35.20	1,000.00		
199					1	75.00
200					3	400.00
201					2	150.00
202	3	2,250.00	362.44	2,250.00	4	300.15
203	2	1,500.00	110.08	1,500.00	4	350.00
204						
205					2	100.00
206	6	5,000.00	611.10	5,000.00	9	425.00
207						
208					4	200.00
209					5	350.00
210						
211	3	2,000.00	252.55	2,000.00	1	100.00
212					2	100.00
213	1	1,000.00	90.90	1,000.00	1	25.00
214						
215	1	500.00	156.00	500.00	6	375.00
216	2	1,000.00	91.50	* 500.00	2	75.00
217	10	7,750.00	946.76	7,750.00	10	725.00
218	6	5,500.00	1,002.39	5,500.00	3	175.00
219					3	200.00
220	3	2,000.00	317.15	2,000.00	1	25.00
221	7	5,000.00	569.44	5,000.00	4	200.00
222	1	1,000.00	19.50	1,000.00		
223	9	6,250.00	895.65	6,250.00	5	350.00
224					1	25.00
225						
226						
227	2	1,250.00	284.51	1,196.81	1	100.00
228	1	750.00	142.30	750.00		
229	6	5,500.00	662.59	5,376.83	5	225.00
230	2	1,500.00	149.64	1,500.00	9	475.00
231	1	500.00	21.00	* 100.00		—
232	1	500.00	32.90	500.00	4	200.00
233	2	750.00	84.74	750.00		
234	2	2,000.00	117.68	2,000.00	3	275.00
235	1	500.00	56.40	500.00	8	500.00
236	1	750.00	118.68	750.00	1	50.00
237	1	1,000.00	14.67	1,000.00	5	250.00
238	1	500.00	30.24	500.00	1	50.00
239	3	2,500.00	413.58	2,488.70	12	850.00
240						
241	1	250.00	33.62	250.00	2	100.00
242	2	2,000.00	205.64	2,000.00	3	175.00
243	2	1,750.00	309.44	* 750.00	4	250.00
244	1	1,000.00	234.72	1,000.00	2	175.00
245	1	2,000.00	103.60	2,000.00	2	150.00
246	1	500.00	135.20	500.00	1	75.00
247	3	2,500.00	373.13	2,500.00	1	500.00
248	1	1,000.00	124.44	1,000.00		
249	1	250.00	45.60	250.00		
250					1	25.00
251	2	2,000.00	113.40	2,000.00	1	50.00

Відділ	Число членів	Сума обезпечення	Вплатили до посмертного фонду	Виплачено посмертних запомог	Число запомог	Виплачено суму
	Фонд посмертний				Фонд запомоговий	
252	2	1,000.00	95.68	1,000.00	1	25.00
253	2	750.00	35.98	* 250.00	2	125.00
254	2	1,500.00	592.96	1,500.00	5	200.00
255	1	500.00	94.80	500.00		
256					1	25.00
257						
258	1	1,000.00	166.40	1,000.00		
259	3	2,000.00	259.93	2,000.00	2	125.00
260					1	50.00
261	1	1,000.00	82.65	1,000.00		
262						
263	1	500.00	4.40	250.00	1	50.00
264					1	75.00
265					2	100.00
266	1	500.00	6.16	500.00	1	50.00
267	2	750.00	64.70	750.00		
268	1	500.00	30.66	500.00	1	50.00
269	2	1,000.00	96.48	1,000.00	3	150.00
270	2	2,000.00	272.43	2,000.00	1	100.00
271	1	500.00	22.08	500.00		
272						
273	4	2,750.00	244.33	2,750.00	4	200.00
274	1	1,000.00	74.98	1,000.00	7	675.00
275						
276	10	8,500.00	1,110.64	7,925.94	8	900.00
277	1	1,000.00	295.68	1,000.00		
278	2	1,500.00	252.60	1,500.00	1	75.00
279					1	75.00
280	2	1,500.00	120.86	1,500.00	3	150.00
281	1	1,000.00	88.02	1,000.00		
282	2	1,500.00	303.50	1,500.00		
283	4	3,500.00	480.82	3,500.00	2	150.00
284					1	50.00
285					1	75.00
286	1	1,000.00	31.86	1,000.00		
287						
288	3	2,500.00	370.64	2,500.00	7	450.00
289	1	500.00	26.04	500.00	1	50.00
290	1	1,000.00	188.50	1,000.00	1	50.00
291						
292	3	2,500.00	209.36	2,500.00	1	50.00
293	2	750.00	42.64	750.00	2	100.00
294					3	[illegible]
295	3	2,250.00	348.46	2,250.00	6	275.00
296	2	1,500.00	189.76	1,500.00	6	[illegible]
297	1	1,000.00	80.07	1,000.00	3	150.00
298						
299						
300	5	3,500.00	526.96	3,500.00	3	175.00
301	2	1,500.00	41.70	* 50.00		
302						
303	2	1,500.00	133.09	1,500.00	1	50.00
304						
305	2	1,750.00	189.28	1,750.00	2	75.00
306						
307					1	25.00
308	4	3,000.00	293.67	3,000.00	12	725.00
309	3	1,200.00	17.88	700.00		
310						
311	1	1,000.00	6.88	1,000.00		
312	1	250.00	24.38	250.00	1	50.00
313						
314						
315	1	1,000.00	153.00	982.26		
316	3	1,500.00	78.89	1,050.00	5	325.00
317	6	3,500.00	542.06	3,500.00	8	[illegible]
318	2	2,000.00	116.35	2,000.00	2	100.00
319	1	1,000.00	34.20	1,000.00		
320	2	2,000.00	164.24	2,000.00		
321	3	2,000.00	217.13	* 1,500.00	3	150.00
322						
323					1	75.00
324	3	2,000.00	152.91	2,000.00	2	100.00
325						
326	3	2,500.00	432.48	2,500.00		
327						
328						
329						
330	2	750.00	145.30	750.00	3	[illegible]
331						
332	1	1,000.00	166.95	1,000.00	1	75.00
333					3	150.00
334	2	1,750.00	370.35	1,750.00	1	[illegible]
335						
336	1	1,000.00	143.44	1,000.00	2	[illegible]
337	2	1,500.00	171.78	1,500.00		
338	2	2,000.00	364.47	2,000.00	2	50.00
339	1	1,000.00	207.24	1,000.00	3	[illegible]
340						
341	2	2,000.00	135.02	2,000.00	3	100.00
342	1	500.00	58.08	500.00	2	100.00
343						
344	1	1,000.00	64.66	1,000.00	2	200.00
345	1	1,000.00	24.50	1,000.00	4	225.00
346	1	1,000.00	16.88	1,000.00		
347	1	500.00	23.70	500.00		
348						
349						
350	1	500.00	21.09	500.00		
351					1	50.00
352	1	1,000.00	140.59	1,000.00	1	75.00
353						
354	3	2,000.00	320.53	1,993.68		
355						
356						
357						
358						
359	1	500.00	18.70	500.00		
360	1	1,000.00	24.64	1,000.00		
361					2	150.00
362						
363	2	1,500.00	109.90	1,500.00		
364	2	1,750.00	93.16	1,750.00		
365	2	2,000.00	359.69	2,000.00	3	150.00
366						
367	4	2,750.00	348.23	2,750.00	10	475.00
368						
369	2	1,500.00	154.92	* 1,000.00	2	100.00
370	3	1,250.00	53.80	1,250.00	6	300.00
371	2	1,500.00	287.24	1,500.00		
372						
373						
374					1	50.00
375						
376						
377						
378						
379	2	1,000.00	109.80	750.00	3	150.00
380	3	3,000.00	451.10	3,000.00		
381						
382						
383						
384	3	2,500.00	216.71	* 1,000.00		
385	2	1,000.00	53.89	1,000.00	4	150.00
388	4	3,000.00	372.39	3,000.00	2	100.00

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Реорганізація Українського Дому.

У Бруклині вже існує Український Народний Дім, закуплений українськими товариствами й поодинокими членами, що стали членами Товариства „Рідна Хата", схормованого для праці коло здобуття дому для культурно-української освітної праці.

Тоді то Товариство „Рідна Хата" вибрало було комітет, котрому дано право йти хата від хати, де тільки живуть Українці, й збирати залізний фонд на покупно власного дому в Бруклині. Праця Комітету увінчалась досить гарним успіхом. Бруклинські товариства поспішили на поміч домови з досить поважними жертвами, а решту зібрано від поодиноких членів на залізний та резервовий фонд. У такий спосіб в 1926 році приступлено до закупна дому. Дім куплено за 41 тисяч долярів. З цеї суми вже сплачено около 20 тисяч, а решта лишається до сплати.

Члени, що вступали до Товариства „Рідна Хата", примушені були складати по 25 долярів, щоби стати повноправними членами. Пізніше показалося, що залізний фонд не приносить бажаних результатів: Члени, заплативши залізний фонд, не бачили ніякого зиску, навіть і тоді, колиб дім був зовсім сплачений. Залізного фонду назад не звертались. Переписати на свого кревного також було неможливо. Тому не можна було дальше держатись основ залізного фонду. Силою окружаючих обставин Товариство примушене було змінити форму організації.

В році 1928 Товариство „Рідна Хата" переведено на шерову корпорацію. Запало рішення, що члени „Рідної Хати" мають право дістати шери за свій вложений залізний фонд, з тим застереженням, що кожний з них має закупити два шери нових в додатку до залізного фонду.

Члени скористали з переведення на шери. Перше: кожний, що стає шеровцем, може в разі потреби в порозумінню з зарядом відпродати свої шери. Друге: може переписати шери на своїх кревних. Трете: коли дім буде виплачений, тоді можна буде сплатити шеровцям їх вложену суму. Четверте: члени мають нагоду дістати дивиденду, коли на це позволять грошеві прибутки.

Тепер Заряд Дому робить заходи, щоби шеровці Дому не стояли лише на тих шерах, що вже закупили, але ради власного добра повинні подвоїти свої шери. Заряд робить старання сплатити другий морґеч в цілости, на що в касі корпорації знаходиться около три тисячі долярів. Другий морґеч виносить 5 тисяч дол. Сплачуванне його піврічними ратами, розрахованими на довші роки, пожирає значну суму в процентах. Колиби Українці відгукнулись на заклик заряду й закупили шери на потрібну для сплати суму, то заощадиться той гріш, який зїдали проценти, а який можнаби зужити на инші корисні цілі корпорації.

Дня 23 марта 1929 на зборах дирекції рішено, а квартальними зборами шеровців дня 13 квітня, потверджено, що почавши з днем 1 серпня 1929 р., касується залізний фонд. Ті, що ще не вибрали шерів за свій залізний фонд, моглиби це зробити лише до 31 липня ц. р. Після цеї дати залізний фонд мавби бути зарахований до майна Корпорації Укр. Нар. Дому, і ніхто за нього не мавби дістати шерів. Всі, що живуть поза Бруклином, можуть цю справу залагодити перепискою, пишучи на адресу:

101 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Заряд жде піддержки Укр. Нар. Дому від кожного Українця й Українки, без ріжниці релігійних і політичних поглядів.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРАЦЯ ПРОФ. ТИМОШЕНКА.

Я вичитала в „Свободі" з 19 червня 1929, як гр. Іван Яців ділиться радісною вісткою з українським загалом, що Корнелеський Університет в Ітаці, Ню Йорк, уже опублікував працю проф. Тимошенка.

Питаюся: Чому ми власне маємо радуватися? Тому хіба, що такої ще не було? Коли так, то не лише ми, але всі в Америці повинні тішитися.

А може пан Яців мав на думці, що проф. Тимошенко є Українець, бо я бігме булаб не знала сього, колиб лише прочитала його книжку, бо в тій книжці проф. Тимошенко чомусь лише за Росію говорить, а Україна це полуднева частинка Росії. Колиб хтось не вірив, хай подивиться ст. 54 й там прочитає таке:

"This was true especially in southern regions of Russia, in Ukrainia."

Чи нам тішитися, що в книжці на 50 карток раз сказано про Україну в цей спосіб? Я не думаю.

Шикаго, Ілл.

Антонина Мегалівна.

ВІДОЗВА

ДО ВСІХ ЗАМОРСЬКИХ НАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР, ОСОБЛИВО-Ж ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЛЕЖАНІВКИ ТА ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ ПОВІТУ СКАЛАТ.

Родимці! Невідрадні обставини у польській займанщині примушують нас звернутись до Вас усіх Українців-Патріотів з умильною просьбою помогти нам у будові **Українського Народнього Дому**, який примістив би у собі Просвіту, Читальню, Народню Торговлю та всю українську суспільно-народню акцію.

Наше село потерпіло чимало втрати підчас всесвітньої та ляцько-української боротьби. Хоч народня свідомість тут велика, але й перепони ріжного рода пропорціонально великі. — Поможіть нам у відбудові національного і політичного українського життя своїми щедрими лептами-жертвами. Хочемо статися взірцем подільсько-українського села у протипольонізаційних затіях. — Нагородою Вашою будуть кадри здисциплінованих, готових на всяку пожертву Синів України.

Ще раз кличемо Вас: ради Бога і України поможіть нам!

Всі жертви просимо висилати на слідуючу адресу:

Михайло Цап
(голова Читальні)
Лежанівка, повіт Скалат,
почта Grzymalow, East Galicia,
Poland.

З глибокою пошаною, за Комітет:

Михайло Цап.
Василь Суптельний.
Ілько Пташник.

Е. Шуна.

ПАТЕНТ.

Присвячую: To whom it may concern.

Джан Булкін сидів у кутку офісу Юніверз і мовчав. Він пильно оглядав входячих і хоч мав важне діло на умі — не хвилювався, але чекав зі спокоєм стоіка своєї черги, так, як на розумну людину пристало.

Двері відчинилися й до офісу ввійшов молодий чоловік, літ трицяти, який відразу заінтриґував Булкіна. Його пімнятий капелюх вказував на широку фантазію, розтріпана краватка — поетичну вдачу, старанно замазана пляма на рукаві — точність у виконанню своїх обовязків, а викривлені на бік черевики — сталість характеру. Одним словом пан Опільський — як його звали — удавав сильну індивідуальність і з першого погляду робив враження великого чоловіка до малих інтересів.

Він зачинив старанно за собою двері й усміхаючися, вже від порога закликав:

— Моє поважання панові начальникові.

— Як маєтеся, господинцю, — відповів начальник. — Тут чекає на вас пан Булкін, який має до вас важну справу. Пане Булкін, це є герр оберінжинір Опільський.

Привиталися. Булкін стратив на хвилю свій стоїчний спокій. Закрутився на кріслі, хрюкнув, віддихнув і почав:

— Я. віліте, тоє, как єво, ну, мнє очень пріятно, у меня дєло... і т. д.

Опільський напружено слухав, хоч не розумів ані слова. Через годину справа вияснилася:

Він, Булкін, робітник, але не дурний. У день працює, а вечером робить винаходи. Тепер він винайшов важну машину й хоче, щоб Опільський нарисував йому чертьож. Ага!

— А яка це машина? — спитав герр оберінжинір.

Булкін знова закрутився на кріслі, оглянувся довкруги, чи нема шпіонів, хрюкнув, віддихнув і сказав:

— Ета машіна опорожняєт мешкі. Відітє лі, в ґросерних разрезают мешкі руками і висипают муку, а ето нє удобно. От я і прідумал машіну.

— І хотітє достать патент?

— Да.

— Аґа! Нада подумать.

— Будьте так добрі, пайдьомтє са мной, она у меня в домє под кроватю. Там увідітє ейо.

— Харашо. Падаждітє здєсь мінутку, я сейчас вєрнусь.

Він перейшов хвіртку й підійшов до свого приятеля урядовця, який, випускаючи хмари диму, студіював найновіші відомости з Вол Стріт. Підперши рукою голову, він дивився апатично, але перед собою не бачив нічого. Шум нервового життя з улиці губився в його ухах і не торкав перетягнених нервів. Він часами рухав устами, неначе деклямував: „Мені однаково".

Опільський вдарив його по плечах і вивів із задуми:

— Гелов, радцику! Ну, як там?

— Знов впали. Холєрне щастя — і прибираючи бадьорний вигляд, додав. — Там жде на вас Булкін. Чого він хоче?

— Ідіот, придумав якусь машину й хоче, щоби я нарисував йому шкіц до опатентовання.

— Як добре заплатить...

— Але з того нічого не вийде. Це вершок божевілля...

— Та ви ще тої машини не бачили. Може якраз вона щось варта. Впрочім не зробите ви, то зробить другий і порядно його натягне.

— Я його вилічу — відповів рішуче Опільський і відійшов.

—o—

По дорозі Опільський вияснював Булкінови, що з цею справою найкраще удатися до фахового бюра патентів, де совісно полагоджують подібні справи, але Булкін не хотів навіть про те слухати. Його вже раз ошукали. Кілька літ тому він дав їм один важний винахід до опатентовання, а вони патент вкрали й він не має відповіди по нинішний день. Опільський хотів позбутися його, але замісць того здобув собі в Булкіна ще більше довіре. Не помогли перестороги, що винахід може бути непрактичний. Булкін мав на те свою відповідь: Єврейчик винайшов автоматичний фотоґрафічний апарат і дістав за це міліон долярів. Чомуби не попробувать Булкінови.

— Я очень прашу вас — кінчив Булкін — чтоби ви мнє памаґлі в етом дєлє. Імєнно ви, ібо я віжу, что ви парядочний челавек.

З тими словами вони ввійшли до помешкання Булкіна. Він витягнув зпід „кроваті" машину й з блеском божевілля на очах почав пояснювати, як вона має працювати:

— Здєсь адін ремень, а здєсь втарой, а там третій і четвьортий, а бить может єщо будєт пятий. Здєсь нож, а здєсь цепи...

Не було ради. Опільський взяв шкіц, а вертаючи до дому, цілу дорогу повторяв: дурень, дурень...

—o—

Через кілька днів він приніс викінчений рисунок з підписом „Джан Булкін" і вручив його творцеві винаходу. Знова божевільний блеск і радість на очах. Він пожирав очима рисунок і ріс, ріс під небеса. Опільський слідкував за ним і думав: — Чиж не варта та надземна радість пятнацять долярів? Ех, якби лише тих кілька долярів, але тяжко він за неї заплатить, коли переконається, що його мрії це лише миляні бульки, що його „винахід" це глупота, така велика, як великі були його надії.

— А може він ніколи не зрозуміє, що це була глупота, а всю вину зложить на мене, так, як зложив на патентове бюро? І може знов буде шукати за чесною і „порядочною" людиною, яка помоглаб йому відкрити його „Ґенія"? Коли так, то він пропащий, так, як пропащий є кождий дурень.

ЯК БОРОТИСЯ З БЕЗСОННІСТЮ.

Майже кожна людина знає прикрі, безсонні ночі, вичікування сну, бо і в життю нормальних, здорових людей трапляється часом безсонність, спричинена найчастіше перемученням чи журбою щоденного життя. Є також люде, що вечером кладуться до ліжка та гадають, що це найліпша хвилиса для роздумувань над ріжними журбами. Зачинають журитися та роздумувати так напружено, що проганяють сон із змучених очей. Бо людина засипляє, коли відкине геть усі психічні подражнення. — Як журби, так і веселі зворушення відганяють сон. Але й у тих випадках орґанізм радить собі вкінці, бо всі психічні вражіння викликують по якімсь часі змучення нервових клітин, ослаблення процесу думання та спроваджують вкінці бажаний, хоч спізнений сон.

Є ще й инші перешкоди, що не дають заснути: сильний біль унеможливлює сон. Звичайний біль зуба найбільше докучає в ночі, відганяє сон і так стається дуже прикрий. В такому випадку одиноким ліком на сон є просто засіб, що зменшить той біль. Бо так усуваємо причину, яка не дає нам заснути.

Загально відомо теж, що щоби заснути, треба повного спокою. Галас, сильне світло, невигідна постіль і т. д. утруднюють дуже сон. Дуже змучена людина засне, що правда, навіть у найнекорисніших умовинах. Одначе в нинішних часах рідко коли кладемося такі змучені до ліжка, тому вже навіть незначний галас, засильне світло, чи що инше не дають заснути.

З того виходить, що перш за все треба постаратися про вигідну постіль, але не замягку й також не таку, щоби давила.

Спальня мусить бути досить темна, мусить у ній бути також тихо. Галас не лише що перешкаджає вснути, але відбивається шкідливо на нервовій системі сплячого. Передівсім шкідливі є якісь несподівані стукоти чи відголоси, що зривають сплячого зі сну.

Нераз трапляється, що перепрацьована людина не може заснути, хоч довкола спокій і ліжко вигідне. Тоді треба тямити, що хвиля, коли кладемося спати, не є зовсім відповідна до якихнебудь роздумувань і рахунків совісти. З хвилею, як людина поклалася до ліжка, треба рішучо силою волі відігнати всякі думки. Добре є приміром вслухуватися, як чикає годинник, але при цьому старатися нічого не думати. Нервовим, головною перепрацьованим, добре робить холодний оклад із змоченого в воді рушника, покладений в околиці серця. Відрухове скорчення кровоносних судин шкіри й рефлекторичний вплив на діяльність серця впливають успокоююче на нервову систему й на працю серця, звичайно скоро спроваджують сон. В инших випадках орґанізм рухливої та дуже подразливої людини вимагає, щоби на якої пів години, заки положиться до ліжка, відпочити в як найбільшому спокою на канапі. Дуже багато людей сплять добре після вечірнього проходу на свіжому воздусі, зглядно після того, як натерли тіло холодною водою.

Треба, само собою, памятати про гігієнічне управильнення життя. В багато випадках добре робить щоденна ґімнастика з натиранням усього тіла, зглядно з воздушними й водними купелями. Треба подумати про управильнення масу праці, щоби не перетяжувати працею пізніх вечірніх годин. Треба часом також скоротити полуденішний сон, бо занадто довге спання в полудне може бути причиною, що ми не в силі заснути вечером. Вечером не їсти забагато, бо за обильна вечеря утрудняє сон.

Коли будемо придержуватися вище поданих вказівок, то вдасться в більшости випадків привернути здоровий, покріпляючий сон. Є ще випадки хоробливої безсонности. Тут поможе лише фахова лікарська порада. Лікар мусить тоді найти причину безсонности та приписати хорому відповідне лікування. Але треба перестерегти перед заживанням без відома лікаря насонних ліків, бо такі ліки не без значіння для орґанізму. Людина легко привикає до них і тоді ці ліки не лише що не помагають, але затроюють орґанізм.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Raising the Family— Isn't Pa the rough brute!

